

از رموشای اخلاقی در کتب سخن امام شیعه

ابتلاء و گرفتاری مؤمن (۱)

- ۱ - قَالَ (ع) إِنَّ أَلَمَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا غَمَّهُ بِالْبَلَاءِ غَمًّا وَسَجَّهُ إِتْجَهُ خ ل بِالْبَلَاءِ سَجًّا [تَجَاخ ل] فَإِذَا دَعَا قَالَ: لَبَّيْكَ عَبْدِي، لَبَّيْكَ عَجَلْتُ لَكَ مَا سَأَلْتَ إِنِّي عَلَى ذَلِكَ لَفَادِرٌ وَلَبَّيْكَ إِدْخَرْتُ لَكَ فَمَا أَدْخَرْتُ لَكَ خَيْرًا لَكَ. مسکن الفؤاد از شهید ثانی / ۱۲۴، وسائل الشیعة، کتاب الطهارة، ابواب اللعن، باب ۷۷ ج ۹۰۹/۲، اصول کافی ج ۲/۲۵۳ - باب شدة ابتلاء المؤمن -
- ۲ - إِنَّمَا يُبْتَلَى الْمُؤْمِنُ فِي الدُّنْيَا عَلَى قَدْرِ دِينِهِ أَوْ قَالَ: عَلَى حَسَبِ دِينِهِ. وسائل ج ۹۰۹/۲، اصول کافی ج ۲/۲۵۳، باب شدة ابتلاء المؤمن، مسکن الفؤاد / ۱۲۴، مجموعة ورام ج ۲/۲۰۴ (فراز اول حدیث)

- ۱ - خداوند تبارک و تعالی هرگاه بنده ای را دوست بدارد، او را در بلا غوطه ور ساخته و باران بلاء را بر سر او ریخته و بلاء را بدور او می پیچاند و هرگاه به درگاه خدا دعا کند، خداوند می فرماید: لبیک ای بنده من، اگر بخواهم خواسته ات را زود بدهم می توانم ولی اگر خواسته ات را برایت ذخیره کنم برای تو بهتر خواهد بود و خیر تو در آن است.
- ۲ - مؤمن در دنیا به مقدار دینش یا بر حسب دینش (به بلا و مصیبت) مبتلا می شود.

۳ - إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَيَتَعَاهَدُ الْمُؤْمِنَ بِالْبَلَاءِ كَمَا يَتَعَاهَدُ الرَّجُلُ أُمَّلَّهُ بِالْهَدِيَّةِ مِنَ الْعَبِيَّةِ وَيُحْمِيهِ الدُّنْيَا كَمَا يَحْمِيهِ الطَّيِّبُ الْمَرِيضَ.

مسکن الفؤاد/۱۲۵، وسائل ج ۲ - کتاب الطهارة، ابواب الدفن، باب ۷۷ - ۹۰۸/۱، ح ۹، کافی ج ۲/۲۵۵، ح ۱۷، مجموعة ورام ج ۲/۲۰۴

۴ - قَالَ (ع) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ص) يَقُولُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ: إِذِ ابْتَلَيْتُ عَبْدِي فَصَبْرًا لَمْ يَشْكُ إِلَيَّ غَوَاةً إِلَّا أَتَدُّهُ لَحْمًا خَيْرًا مِنْ لَحْمِهِ وَجِلْدًا خَيْرًا مِنْ جِلْدِهِ وَدَمًا خَيْرًا مِنْ دَمِهِ، فَإِنْ تَوَفَّيْتَهُ فَأَلِي رَحْمَتِي وَأَنْ عَافَيْتَهُ عَافَيْتَهُ وَلَا ذَنْبَ عَلَيْهِ.

کافی ج ۳/۱۱۵، المحجة البيضاء، ج ۳/۱۱۲

۵ - عَنْ نَاجِيَةَ قَالَتْ قُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ (ع) إِنَّ الْمَغْيِرَةَ يَقُولُ: إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَا يُبْتَلَى بِالْجُذَامِ وَلَا بِالْبَرْصِ وَلَا بِالْكَذِّ وَبِكَذَا؟ فَقَالَ إِنْ كَانَ لَعْنًا فَلَا عَنْ صَاحِبِ يَاسِينَ إِنَّهُ كَانَ مُكْتَنًا ثُمَّ رَدَّ أَصَابِعَهُ فَقَالَ: كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى تَكْنِيهِهِ أَنَّهُمْ فَأَتَدَّرُهُمْ ثُمَّ عَادَ إِلَيْهِمْ مِنَ الْعَدْفِ قَتْلَهُ ثُمَّ قَالَ إِنَّ الْمُؤْمِنَ يَبْتَلَى بِكُلِّ بَلِيَّةٍ وَيَمُوتُ بِكُلِّ مَبِيَّةٍ إِلَّا أَنَّهُ لَا يَقْتُلُ نَفْسَهُ.

کافی ج ۲/۲۵۴، حدیث ۱۳، مسکن الفؤاد/ص ۱۲۵ مجموعة ورام ج ۳/۲۰۴

۳ - همانا خداوند عزوجل انسان مؤمن را با بلا و گرفتاری دلجوئی می کند، چنانکه مرد با هدیه ای که از سفر برای خانواده اش می برد از آنان دلجوئی و تقصد می نماید و خدا مؤمن را از آلودگی به دنیا پرهیز می دهد چنانکه پزشک مریض را (از غذاهای مضر) پرهیز می دهد.

۴ - امام (ع) فرمود که پیامبر (ص) فرمودند که خداوند عزوجل می فرماید: زمانی که بنده خود را (به بلائی) مبتلا کنم و او - جر پیشه کرده و به ملاقات کنندگان خود شکایت نکند، گوشت و پوست و خونس را به گوشت و پوست و خون بهتری بدل می کنم، و اگر فوت کرد به رحمتم نازل می شود. و اگر عاقبت یافت و سالم شد، عاقبت یافته در حالی که گناهی براونست.

۵ - ناجیه گوید: به ابی جعفر (ع) عرض کردم مغیره می گرید که:

۶ - أَشَدُّ النَّاسِ إِبْتِلَاءً الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الْأَوْصِيَاءُ ثُمَّ الْأَمَائِلُ قَالَ مَائِلٌ

اصول کافی ج ۲ - باب شدة ابتلاء المؤمن - ۲۵۳/

۷ - الْعَبْدُ بَيْنَ ثَلَاثَةٍ: بِلَاءٍ وَقَضَاءٍ وَنِعْمَةٍ: فَعَلَيْهِ فِي الْبِلَاءِ مِنَ اللَّهِ الصَّبْرُ قَرِيضَةٌ، وَعَلَيْهِ فِي الْقَضَاءِ مِنَ اللَّهِ التَّسْلِيمُ قَرِيضَةٌ وَعَلَيْهِ فِي النِّعْمَةِ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ الشُّكْرُ قَرِيضَةٌ. بحارج ۴۲/۶۸ به نقل از خصال ج ۱/۴۳

۸ - إِنْ أُصِيبَتْ فِي مُصِيبَةٍ فِي نَفْسِكَ أَوْ فِي مَالِكَ أَوْ فِي وَلَدِكَ فَادْكُرْ مُصَابِكَ بِرَسُولِ اللَّهِ (ص) فَإِنَّ الْخَلَائِقَ لَمْ يُصَابُوا بِمِثْلِهِ قَطُّ.

وسائل ج ۲. کتاب الطهارة، ابواب الدفن. باب ۶۱۱/۷۹

مؤمن به مرض جذام و برص و امثال آن مبتلا نمی گردد، فرمود: وی از صاحب یاسین^۱ غافل است که دستش خُلاق بود، آنگاه امام انگشتان خود را به شکل انگشتان او کرده و فرمود: گوئی هم اکنون او را می بینم که با دست معیوبش نزد آنان آمده و اندریشان می دهد، و بعداً که نزد آنان آمده او را کشتند. سپس فرمود: مؤمن به هر بلایی مبتلا می شود و به هر سببی می میرد اما خودکشی نمی کند.

۱ حضرت امام خمینی (مدظله العالی) در کتاب چهل حدیث می فرماید: «صاحب یاسین»، حبیب نجار است و «تکتیع» بانوی که در اکثر نسخ است بنا به فرموده مرحوم مجلسی تشنج و مثله بودن است، مجلسی فرماید: گویا جذام سبب تکتیع اصابع او شده است و در این فرموده تأمل است.

۶ - مبتلا ترین مردم، انبیاء و سپس اوصیاء و بعد از آنان معتقدان و رهروان راه آنان هستند.

۷ - هر بنده خدا در میان سه امر است، بلاء و قضاء و نعمت: وظیفه الهی او در برابر گرفتاری، شکیبائی است و وظیفه او در برابر قضاء. تسلیم و وظیفه او در برابر نعمت، سپاس است.

۸ - اگر به مصیبتی در نفس، یا مال و یا فرزندت مبتلاء شدی، به یادآور مصائبی که از فقدان پیامبر (ص) بر تو وارد شد که مردم هرگز به مثل آنچه در خصوص مصیبت (فقدان) پیامبر (ص) مبتلا شدند، مصیبتی ندیدند.

۹ - مَنْ لَقِيَ اللَّهَ مَكْفُوفًا، مُخْتَبِئًا، مُوَالِيًا لِآلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ لَقِيَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ وَلَا حِسَابَ عَلَيْهِ
نواب الاعمال - ثواب من لقی الله مکفوفاً

۱۰ - مَا مِنْ عَبْدٍ يُصَابُ بِمُصِيبَةٍ فَيَسْتَرْجِعَ عِنْدَ ذِكْرِهِ الْمُصِيبَةَ وَيَضْمِرَ حِينَ تَفْجَأُهُ، إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَكُلَّمَا ذَكَرَ مُصِيبَةً فَاسْتَرْجِعَ عِنْدَ ذِكْرِهَا الْمُصِيبَةَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ اِكْتَسَبَ فِيهَا بَيْنَهُمَا.

فروع کافی ج ۳ / ۲۲۴ - کتاب الجنائز، باب الصبر والجزع والاسترجاع - ثواب الاعمال، باب ثواب الاسترجاع عند المصيبة - ج ۱ (با اختلاف اندک).

۱۱ - سَهْرٌ لَيْلَةٍ مِنْ مَرِيضٍ أَفْضَلُ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ.

فروع کافی ج ۳ - کتاب الجنائز، باب ثواب المرض - ح ۴ ص ۱۱۳

۱۲ - لَوْ تَقَلَّمَ الْمُؤْمِنُ مَالَةً فِي الْمَصَائِبِ مِنَ الْأَجْرِ لَتَمَّتِي أَنْ يَقْرَضَ بِالْمَقَارِضِ.

بحار الانوار ج ۸۱ / ۱۹۲

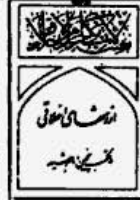
.....

۹ - هر کسی در حال نابینائی از دنیا رحلت کند و این ناراحتی را به حساب پروردگار خود گذارد و از محبتان آل محمد علیهم السلام نیز باشد خدا را ملاقات کند در حالی که برایش حساب و مؤاخذه ای نیست.

۱۰ - هر مؤمنی که مصیبتی ببیند ولی صبر و شکیبائی خویش را از دست ندهد، و به یاد عزیز از دست رفته اش استرجاع کند (یعنی اِنَّا لِلَّهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ بگویند) خداوند، گناهان گذشته او را می آمرزد. حتی اگر در آینده نیز خاطره این مصیبت در دلش زنده شود، و باز هم استرجاع کند، خداوند هر گناهی که در این فاصله زمانی انجام داده، ببخشد.

۱۱ - رنجی که انسان بیمار از بیداری در یک شب می کشد، از عبادت یکسال، بهتر است (و روحش را بیشتر صفا می بخشد).

۱۲ - اگر مؤمن میدانست چه پاداشی برایش در گرفتاریها قرار داده شده، همانا آرزو می کرد، با مقرضها قطعه قطعه گردد تا به این پاداشها برسد.

۱۳ - إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ إِذَا كَانَ مِنْ أَمْرِهِ أَنْ يُكْرِمَ عَبْدًا وَلَهُ ذَنْبٌ ابْتِلَاءٌ بِالسُّقْمِ، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ ذَلِكَ لَهُ ابْتِلَاءٌ بِالْحَاجَةِ فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ بِهِ ذَلِكَ شَدَّدَ عَلَيْهِ الْمَوْتَ لِيُكَافِيَهِ بِذَلِكَ الذَّنْبِ قَالَ: وَإِذَا كَانَ مِنْ أَمْرِهِ أَنْ يُهَيِّنَ عَبْدًا وَلَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةٌ صَحَّحَ بَدَنَهُ، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ بِهِ ذَلِكَ وَسَّعَ عَلَيْهِ فِي رِزْقِهِ، فَإِنْ هُوَلَّمَ يَفْعَلْ ذَلِكَ بِهِ هَوَّنَ عَلَيْهِ الْمَوْتَ لِيُكَافِيَهِ بِتِلْكَ الْحَسَنَةِ.

اصول کافی ج ۴۴۴/۲ باب تعجیل عقوبة الذنوب-

۱۴ - لَا تَبْرَأُ الْهَمَّ وَالْغَمَّ بِالْمُؤْمِنِ حَتَّىٰ مَا يَدْعُ لَهُ مِنْ ذَنْبٍ

اصول کافی ج ۴۴۶/۲ - باب تعجیل عقوبة الذنوب-

۱۳ - هنگامی که خداوند عزوجل بخواهد بنده‌ای را که دارای گناه است اکرام و احترام نماید وی را به بیماری دچار می نماید و اگر چنین نکند، به فقر و ناداری مبتلایش سازد و اگر چنین نکند، مرگ را بر او سخت می کند تا بدان واسطه گنااهش را تلافی نماید و (سپس) فرمود: و زمانی که بخواهد بنده‌ای را که حسنه‌ای در نزدش دارد خوار کند، تنش را سالم نماید و اگر چنین نکند، روزیش را فراخ گرداند، و اگر این کار را هم ننمود، مرگ را بر او آسان کند تا بدان سبب در عوض آن حسنه (در دنیا) او را پاداش دهد.

۱۴ - پیوسته غم و اندوه همراه مؤمن است تا برای وی گناهی بجای

نماند.